

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนลูกเสือของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร" มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาความคิดเห็นของผู้กำกับ รองผู้กำกับ และวิทยากรลูกเสือเกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไป ในกิจการลูกเสือของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

2. ศึกษาปัญหาการสอนลูกเสือในค่านต่าง ๆ คือ

2.1 บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูใหญ่ ผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้เรียน

2.2 งบประมาณ

2.3 สถานที่

2.4 อุปกรณ์

2.5 เวลาที่ใช้สอน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเรื่องของลูกเสือจากเอกสาร หนังสือ และวารสารที่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความสำคัญ ฯลฯ ของกิจการลูกเสือในต่างประเทศและในประเทศไทย

2. ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการสอนลูกเสือโดยการสัมภาษณ์บุคลากรต่าง ๆ ช่างต้นในค่านต่าง ๆ ที่ได้กล่าวไว้ในข้อ 2 ของวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตามแบบสัมภาษณ์ที่จัดทำ

เตรียมไว้ รวมทั้ง ไปสังเกตการสอน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของลูกเสือ โดยมีแบบสังเกต
ที่ได้จัดทำเตรียมหัวข้อแล้ว

3. สร้างแบบสัมภาษณ์ 1 ชุด เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้กำกับ รองผู้กำกับ วิทยากรลูกเสือ
แบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบสแตนด์การ์ดโคดส์หรือสตรัคเจอร์ อินเทอร์วิว (Standardized or
Structure Interview) โดยมีแบบสัมภาษณ์เป็นแนวในการสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์
เป็นรายบุคคล (Individual Interview)

4. สร้างแบบสังเกตการสอน 1 ชุด เพื่อใช้สังเกตการสอน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ
ของลูกเสือ ซึ่งจะได้อะเอียดจากผู้ไปสังเกตการสอนลูกเสือของโรงเรียนแต่ละโรง รวม 3 คน

5. นำแบบสัมภาษณ์และสังเกตที่ได้ทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขแล้ว โดยผ่านการตรวจ
แก้ไขของผู้ทรงคุณวุฒิทางลูกเสือไปใช้กับประชากรจริงตามโรงเรียนตัวอย่างที่ได้เลือกแล้ว

6. การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้ว นำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ
แล้วนำเสนอในรูปของความเรียงและตาราง

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้สัมภาษณ์

ครูผู้สอนลูกเสือเป็นชายมากกว่าหญิง คือเป็นชายร้อยละ 54 ของจำนวนครู
ทั้งหมด ส่วนมากร้อยละ 18.00 มีอายุระหว่าง 31 - 35 ปี มีประสบการณ์ในการสอน
ลูกเสือมาแล้ว 6 - 10 ปี ร้อยละ 23.33 มีตำแหน่งเป็นผู้กำกับกลุ่มลูกเสือสามัญร้อยละ
14.67 วุฒิ P.T.C. สามัญร้อยละ 10.67 และทำงานในโรงเรียนที่เปิดสอนลูกเสือ
10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 30.67 รวมทั้งมีประสบการณ์ในการเข้าร่วมประชุมสัมมนาหรืออบรม
เกี่ยวกับกิจการลูกเสือร่วมกับกรมการกองลูกเสือแห่งชาติเพียงร้อยละ 17.33

ครูผู้สอนลูกเสือที่เป็นหญิงร้อยละ 46 ของจำนวนครูทั้งหมด ส่วนมากร้อยละ
15.33 มีอายุระหว่าง 26 - 30 ปี มีประสบการณ์ในการสอนลูกเสือต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 28.67

มีตำแหน่ง เป็นผู้กำกับกองลูกเสือ ร้อยละ 13.33 โดยมีวุฒิชั้น B.T.C. สำหรับร้อยละ 11.33 ซึ่งทำงานในโรงเรียนที่เปิดสอนลูกเสือ 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 28.67 รวมทั้งมี ประสิทธิภาพในการเข้าร่วมประชุมสัมมนาหรืออบรมเกี่ยวกับกิจการลูกเสือร่วมกับกรรมการของ กองลูกเสือเพียง ร้อยละ 8.67

2. ความคิดเห็นของครูผู้สอนลูกเสือเกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไปและปัญหาการสอนลูกเสือ ในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

2.1 ความคิดเห็นของครูผู้สอนลูกเสือเกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไป ในกิจการลูกเสือ ของโรงเรียน ครูผู้สอนลูกเสอร้อยละ 98.67 มีความต้องการให้โรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียน จัดสอนลูกเสือ ร้อยละ 96.66 มีความเห็นว่าการสอนลูกเสือมีประโยชน์ต่อนักเรียนโดยตรง รวมทั้งต้องการให้ทุกคนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเป็นลูกเสือ และร้อยละ 92.27 คิดว่าในการสอนลูกเสือจำเป็นต้องใช้ผู้ที่มีความสามารถในด้านต่าง ๆ มาช่วยกัน

2.2 ความคิดเห็นของครูผู้สอนลูกเสือเกี่ยวกับครูใหญ่
ครูผู้สอนลูกเสอร้อยละ 82.00 เห็นควยาครูใหญ่ส่งเสริมให้ลูกเสือ ของโรงเรียนเข้าเพื่อประโยชน์ต่อชุมชน และร้อยละ 78.67 คิดว่าครูใหญ่ให้การสนับสนุน กิจการลูกเสือในด้านต่าง ๆ รวมทั้งให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของลูกเสือเป็นอย่างดี

2.3 ความคิดเห็นของครูผู้สอนลูกเสือเกี่ยวกับผู้สอนลูกเสือ ..
ครูผู้สอนลูกเสือ ร้อยละ 96.67 พร้อมเสมอที่จะเป็นตัวอย่างที่ดี เพื่อ เป็นแนวทางให้ลูกเสือประพฤติปฏิบัติชอบอย่างถูกต้อง ทั้งมีความคิดว่าทุกฝ่ายควรร่วมมือกัน ใน การจัดกิจการลูกเสือของโรงเรียน แต่ร้อยละ 46.67 ที่คิดว่าตนเองมีความแม่นยำในหลักสูตร และเนื้อหาของลูกเสือ

2.4 ความคิดเห็นของครูผู้สอนลูกเสือเกี่ยวกับผู้ปกครอง
ครูผู้สอนลูกเสอร้อยละ 74.66 เห็นว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นควยกับ การจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน และร้อยละ 76.67 คิดว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ได้ติดตาม ผลเกี่ยวกับกิจการลูกเสือตลอดเวลา

2.5 ความคิดเห็นของครูผู้สอนลูกเสือเกี่ยวกับผู้เรียน

ครูผู้สอนลูกเสือน้อยละ 96.00 เห็นคว่ายาผู้เรียนสามารถบำเพ็ญประโยชน์
 ต่อส่วนรวมได้ ร้อยละ 88.00 คิดว่าผู้เรียนพร้อมที่จะปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้รับ และร้อยละ
 86.67 เห็นคว่ายาผู้เรียนให้ความร่วมมือกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้เป็นอย่างดี

2.6 ความคิดเห็นของครูผู้สอนลูกเสือเกี่ยวกับงบประมาณ

ครูผู้สอนลูกเสือน้อยละ 76.67 เห็นว่ามีกรบริหารหรือก่อนการใช้เงิน
 ของกองลูกเสือ ร้อยละ 75.33 ได้มีการวางแผนบริหารหรือในการจัดซื้ออุปกรณ์เครื่องใช้ชนิด
 ต่าง ๆ ตลอดเวลา และร้อยละ 73.33 เห็นคว่ายาการหารายได้เข้ากองลูกเสือหาได้ควย
 ความยากลำบากอย่างยิ่ง

2.7 ความคิดเห็นของครูผู้สอนลูกเสือเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน

ครูผู้สอนลูกเสือน้อยละ 71.33 ให้ความเห็นว่าทางกองลูกเสือของ
 โรงเรียนไม่มีงบประมาณที่จะจัดซื้ออุปกรณ์อย่างเพียงพอ ร้อยละ 70.66 คิดว่าสามารถสร้าง
 อุปกรณ์การสอนได้ควยตนเอง ร้อยละ 66.67 ของครูผู้สอนลูกเสือมีการบริหารหรือเกี่ยวกับ
 การใช้อุปกรณ์ระหว่างผู้สอนลูกเสือนักควยกันทุกครั้ง และร้อยละ 65.33 เห็นคว่ายาซากอุปกรณ์
 ที่จะใ้ช่วยในการสอนลูกเสือ

2.8 ความคิดเห็นของครูผู้สอนลูกเสือเกี่ยวกับสถานที่

ครูผู้สอนลูกเสือน้อยละ 96.00 คิดว่าการสอนลูกเสือสามารถใช้สถานที่
 ได้ทุกแห่งตามแต่ความเหมาะสม ร้อยละ 88.67 ต้องการสอนลูกเสือในสนามมากกว่าในท้อง-
 เรียง รวมทั้งร้อยละ 80.67 ต้องการให้โรงเรียนมีสนามเพื่อจะใ้สอนมากกว่าในปัจจุบัน

2.9 ความคิดเห็นของครูผู้สอนลูกเสือเกี่ยวกับเรื่องเวลา

ครูผู้สอนลูกเสือน้อยละ 55.33 เห็นว่าระยะเวลาที่เหมาะสมในการใ้
 สอนลูกเสือ คือ $1\frac{1}{2}$ ชั่วโมง ร้อยละ 81.33 เห็นว่าช่วงเวลาเย็นเป็นเวลาที่เหมาะสมในการ
 จัดสอนลูกเสือ ซึ่งควรจัดไว้ช่วงเวลาสุดท้ายก่อนโรงเรียนเลิก โดยจัดสอนในตอนเย็นของวันศุกร์

ซึ่งเป็นเวลาที่ผู้ปกครองสะดวกในการมารับส่ง เด็กในปกครองให้เรียนลูกเสือ และร้อยละ 34 คิดว่าควรจะมีรรวิชาลูกเสือไว้ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยของหลักสูตร ฉบับพุทธศักราช 2521

3. การสังเกตกิจกรรมการสอนลูกเสือของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการสังเกตกิจกรรมการสอนลูกเสือ พบว่าผู้สอนสามารถแต่งเครื่องแบบได้ถูกต้อง และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกเสือได้ นอกจากนี้ผู้สอนยังมีความตั้งใจต่อการสอนอย่างจริงจัง สามารถเลือกกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของลูกเสือ รวมทั้งยังสามารถจัดอุปกรณ์ได้เหมาะสมกับกิจกรรม รวมทั้งจัดสอนอีกด้วย

ในเรื่องสถานที่ ผู้สังเกตการสอนลูกเสือเห็นว่าสถานที่ที่ใช้สอนมีขนาดไม่เหมาะสมเท่ากับจำนวนลูกเสือ และมีการสอนลูกเสือพร้อมกันในบริเวณเดียวกันเป็นจำนวนมากทำให้สถานที่คับแคบ นอกจากนี้ผู้สอนแต่ละคนมีลูกเสือในความดูแลรับผิดชอบมากกว่า 36 คน ซึ่งเป็นจำนวนปกติที่กำหนดไว้ในแต่ละกอง

อภิปรายผลการวิจัย

การจัดกิจกรรมลูกเสือ นั้น เป็นที่เห็นพ้องต้องกันว่า เป็นสิ่งสำคัญ และมีประโยชน์ต่อเด็กอย่างมาก พลเอก บุญชัย บำรุงพงศ์ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับกิจการลูกเสือว่า "การลูกเสือ นั้น จัดใหม่ขึ้นเพื่อเด็ก มีวัตถุประสงค์อบรมบ่มนิสัยและสั่งสอนเด็กให้เป็นเยาวชนที่ดีของชาติ เมื่อเติบโตขึ้นจะได้เป็นพลเมืองดีในวันข้างหน้า ถ้าเด็กของเราเติบโตมีสติปัญญาดี มีความประพฤติเรียบร้อย ขยันขันแข็ง สุขภาพอนามัยดี มีจิตใจสูง มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักวิถีทางของประชาธิปไตย และรู้จักเสียสละเห็นอกเห็นใจผู้อื่นแล้ว ก็เป็นที่หวังได้ว่าประเทศไทยเราคงอยู่เย็นเป็นสุข และเป็นไทยอยู่ได้ตลอดไป เรื่องการฝึกอบรมสั่งสอนเด็กเป็นภาระหน้าที่

และความรับผิดชอบของเรา ผู้ใหญ่ทุกคนจะต้องให้ความสนใจและลงมือทำกันอย่างจริงจัง" ¹
แต่ปัจจุบันนี้การลูกเสือในโรงเรียนยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร ทั้งผลที่ได้จากการไปสัมมนาและ
สังเกต ทั้งนี้ คือ

1. บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.1 ครูใหญ่ แม้ว่าครูใหญ่จะให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในกิจกรรม
ต่าง ๆ ของลูกเสือเป็นอย่างดี รวมทั้งส่งเสริมให้ลูกเสือของโรงเรียนมาเพื่อประโยชน์ต่อชุมชน
แล้วก็ตาม แต่ครูใหญ่ยังไม่ค่อยให้ความสำคัญแก่ผู้สอนลูกเสือ รวมทั้งไม่ได้เข้าร่วมประชุมและร่วม
วางแผนในการจัดกิจกรรมลูกเสือเท่าที่ควร

1.2 ผู้สอนลูกเสือ ครูผู้สอนลูกเสือส่วนมากเป็นชายมากกว่าหญิง ซึ่งใน
โรงเรียนโดยทั่วไปจะมีครูหญิงมากกว่าชาย ซึ่งทำให้ครูผู้สอนลูกเสือมีจำนวนไม่เพียงพอกับ
จำนวนนักเรียน เนื่องจากทางกองลูกเสือเพิ่งจะอนุญาตให้ครูหญิงเป็นผู้กำกับกองลูกเสือได้
รวมทั้งจากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า ครูผู้สอนลูกเสือส่วนใหญ่ยังขาดความแม่นยำในหลักสูตร
และเนื้อหาของลูกเสือ ทั้งยังไม่ค่อยทำบันทึกการสอนล่วงหน้าทุกครั้งก่อนสอนลูกเสือ เนื่องจาก
ไม่มีเวลาพอ นอกจากนี้พบว่าผู้ร่วมงานทุกคนในโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมลูกเสือเท่า
ที่ควร ซึ่งครูผู้สอนลูกเสือมีความต้องการที่จะปรึกษาผู้อื่นในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของลูกเสือ
ด้วย

1.3 ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ และยังไม่เห็นความสำคัญ
ของกิจการลูกเสือดีเท่าที่ควร แม้ว่าผู้ปกครองจะเห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน
แต่ยังขาดความสนใจที่จะคอยติดตามผลเกี่ยวกับกิจการลูกเสืออย่างสม่ำเสมอ

¹บุญชัย บำรุงพงศ์, "คำปราศรัยในพิธีเปิดการประชุมสภาลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 14"
ปราศรัย ณ หอประชุมคุรุสภา, 7 กรกฎาคม 2521 (อักษราเนาว).

1.4 ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและสนใจที่จะเรียนลูกเสือ พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้เป็นอย่างก็ และสามารถบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมได้ แต่ผู้เรียนยังขาดระเบียบในการแต่งกาย ทั้งนี้รวมทั้งเครื่องแบบธรรมคา แม้จะไม่ใช้วันเรียนลูกเสือ รวมทั้งยังไม่รักษาความสะอาดของเครื่องแต่งกายเท่าที่ควร

2. งบประมาณ โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้จัดสรรงบประมาณไว้ให้กับกองลูกเสือ โดยเฉพาะ ทำให้กองลูกเสือของโรงเรียนไม่มีงบประมาณช่วยในด้านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเพียงพอ ทางกองลูกเสือจึงขาดเงินที่จะใช้จ่ายเพื่อซื้ออุปกรณ์เครื่องใช้อยู่เสมอ นอกจากนี้ การหารายได้เข้าของลูกเสือก็ยังจัดทำด้วยความยากลำบากยิ่ง ทั้งนี้ทางกองลูกเสือจึงต้องพยายามใช้จ่ายอย่างจำเป็นและประหยัด

3. อุปกรณ์ เนื่องจากไม่มีงบประมาณที่จะจัดซื้ออุปกรณ์ ทำให้ไม่มีอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอนอย่างเพียงพอในแต่ละครั้ง แต่ครูผู้สอนก็ใช้ความสามารถสร้างอุปกรณ์การสอนด้วยตนเอง เนื่องจากไม่มีหน่วยกลางในการจัดทำอุปกรณ์ประกอบการสอนลูกเสือ รวมทั้งโรงเรียนส่วนมากไม่ได้จัดห้องหรือสถานที่สำหรับเก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจการลูกเสือของโรงเรียน โดยเฉพาะอีกด้วย

4. สถานที่ แม้ว่าการสอนลูกเสือสามารถใช้สถานที่ได้ทุกแห่งตามความเหมาะสมก็ตาม แต่สภาพโรงเรียนโดยทั่วไปยังมีบริเวณที่ใช้สอนลูกเสือน้อยเกินไป เช่น มีสนามไม่พอกับจำนวนลูกเสือ รวมทั้งมีเสียงรบกวนมากเกินไปจากภายนอกในเวลาสอนลูกเสือ

5. เวลา ครูผู้สอนลูกเสือคิดว่าเวลา 1 ชั่วโมงที่กำหนดให้สอนลูกเสือนั้นน้อยเกินไป ควรเพิ่มเป็น $1\frac{1}{2}$ - 2 ชั่วโมง และช่วงเวลาที่เหมาะสมคือ ช่วงเวลาสุดท้ายก่อนโรงเรียนเลิกตอนเย็นของวันศุกร์ สำหรับการบรรจิวชิชาลูกเสือไว้ในหลักสูตร ควรจัดไว้ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

ความทองกร ข้อเสนอแนะ และความคึกเห็นอื่น ๆ ของครูผู้สอนลูกเสือ

1. เรื่องทั่ว ๆ ไปในกิจการลูกเสือ ครูผู้สอนลูกเสือเห็นว่าวิชาลูกเสือควรเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรการศึกษาของชาติ มีการเรียนการสอนที่เป็นระบบรวมทั้งให้ความสำคัญของวิชาลูกเสือเท่าเทียมกับวิชาการอื่น ๆ เพราะการสอนลูกเสือในปัจจุบันนี้จำเป็นมากที่สุด เพราะทำให้เด็กรู้จักความมีระเบียบวินัย ความสามัคคี และการเสียสละอันเป็นพื้นฐานที่จะทำให้เยาวชนรู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ที่เด็กจะพึงกระทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อหมู่คณะ ต่อสังคมที่เด็กจะปฏิบัติ โดยความเหมาะสมกับวัยของเด็ก

2. ครูใหญ่ ในกิจการของลูกเสือ ครูใหญ่เป็นผู้หนึ่งที่สามารถทำให้กิจการลูกเสือเจริญก้าวหน้า เพราะถ้าครูใหญ่ให้การสนับสนุนและรวมให้คำปรึกษาในบางครั้งที่มีความจำเป็น กิจการลูกเสือจะเจริญก้าวหน้า ทั้งยังเป็นกำลังใจให้แก่ครูที่จะปฏิบัติงานเป็นอย่างดีอีกด้วย

3. ครูผู้สอนลูกเสือ ครูที่จะสอนลูกเสือในระดับประถมนี้ จะต้องเป็นครูที่รักเด็ก และเห็นแก่เด็ก เป็นผู้เสียสละจริง ๆ รวมทั้งต้องชวนชวยเกี่ยวกับหลักสูตรของลูกเสืออย่างจริงจังจึงจะได้ผลและลดปัญหาในการสอนได้ เนื่องจากในการสอนลูกเสือนั้นผู้สอนจะทำให้เด็กสนุกและอยากเรียนได้ เพราะการจกกิจกรรมที่เหมาะสมและมีขั้นตอนจะช่วยให้เด็กชอบเรียนและไม่ขาดเรียนในช่วงเวลาเรียน

4. ผู้ปกครอง ทางโรงเรียนควรได้ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงกิจการของลูกเสือในโรงเรียน เพื่อทางผู้ปกครองจะได้ทราบความเป็นไป และเห็นความสำคัญของการลูกเสือที่มีต่อเด็กในปกครองได้ยิ่งขึ้น อันจะทำให้ผู้ปกครองให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของการลูกเสือในโรงเรียนได้มากขึ้นกว่าเดิม

5. ผู้เรียน เด็กจะสนใจการเรียนลูกเสือมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับการจัดการสอนที่ดี แต่มีอยู่บางที่ขาดความกระตือรือร้นในการเรียนลูกเสือ เนื่องจากไม่เห็นผลเป็นคะแนนออกมาชัดเจนเหมือนวิชาอื่น ๆ ดังนั้นจึงควรตั้งจกกิจกรรมที่กระตุ้นและดึงความสนใจของเด็กอยู่เสมอด้วย

6. งบประมาณ ทางกองทุนเสื้อของโรงเรียนโดยทั่ว ๆ ไป ไม่ได้งบประมาณ สำหรับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ สำหรับกิจกรรมของลูกเสือ รายได้ที่ได้รับจะได้อาจจากการเก็บค่าบำรุง ลูกเสื้อจากเด็กคนละ 5 บาทต่อปี บัญชีบัญชีคนละ 10 บาทต่อปี เมื่อหักส่วนที่จะทอจ่าย ให้แก่กองทุนเสื้อแห่งชาติแล้ว ส่วนที่เหลือจึงเก็บไว้เป็นรายจ่ายสำหรับกองทุนเสื้อของโรงเรียน นอกจากนี้ยังได้อีกจากส่วนที่เหลือจากการจัดค่ายพักแรมให้แก่ลูกเสื้อซึ่งยังไม่เพียงพอที่จะจัดซื้อ- อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ในการสอนลูกเสื้อ

7. อุปกรณ์ แม้ครูสอนลูกเสื้อจะสามารถผลิตอุปกรณ์บางอย่างได้เอง แต่ก็ยังมี อุปกรณ์อีกหลายอย่างที่จำเป็นต้องซื้อมาซึ่งประกอบการสอนเพื่อให้ได้ผลตามต้องการและถึง ความสนใจของเด็ก แต่ก็ไม่สามารถจัดหาซื้อได้เนื่องจากไม่มีงบประมาณเพียงพอ

8. สถานที่ โรงเรียนโดยทั่วไปยังมีสถานที่ไม่เพียงพอเนื่องจากเมื่อสอนลูกเสื้อ ก็จะมีเนตรนารีหรืออนุชาชาติ หรือพลศึกษา ลงสอนในเวลาเดียวกัน ทำให้เกิดความแออัด หรือมีเสียงรบกวนมากเกินไปในการสอน

9. เวลา ควรจะเพิ่มเวลาให้มากขึ้นเป็น $1\frac{1}{2}$ - 2 ชั่วโมง เนื่องจากเดิมจัด ให้เพียง 1 ชั่วโมงนั้นไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมลูกเสื้อในแต่ละครั้ง

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

1. ทางกองทุนเสื้อแห่งชาติ ควรจะเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนลูกเสื้อตามโรงเรียน ทั่วไปได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมสัมมนาหรืออบรมเกี่ยวกับกิจการลูกเสื้อบ้าง เพื่อจะได้รับทราบ ปัญหา และช่วยกันคิดหาทางแก้ไขในวิถีทางที่เป็นไปได้จริง ๆ โดยไม่จำเป็นต้องกำหนด เฉพาะ หัวหน้าเขต เจ้าหน้าที่ลูกเสื้อเขต หรือครูใหญ่

2. โดยลักษณะของสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน และโดยกฎของลูกเสื้อ ข้อ 9 ลูกเสื้อเป็นผู้มีชัยดังนี้ ทางกองทุนเสื้อน่าจะไ้มีการพิจารณาถึง เรื่อง เครื่องแบบลูกเสื้อ ซึ่งใน ปัจจุบันมีราคาแพงมากขึ้น ไม่เหมาะกับระบบเศรษฐกิจของประชากร ส่วนใหญ่ในประเทศ เครื่องแบบที่กำหนดใช้ในปัจจุบันนี้อาจจะเหมาะกับนักเรียนในสมัยก่อน เพราะเครื่องแบบ นักเรียนเป็นทางเกงสีทากี้ เพียงซื้อเสื้อสีทากี้เพิ่มอีก 1 ตัว เท่านั้น รวมทั้งราคาเครื่องใช้ต่าง ๆ

ก็ยังไม่นับสูงมากเหมือนในขณะนี้ แต่ปัจจุบันเครื่องแบบนักเรียนของแต่ละโรงเรียนเปลี่ยนไป ถ้าจะเรียนลูกเสือก็ต้องจัดหาซื้อใหม่อีก 1 ชุด ซึ่งใช้เพียงอาทิตย์ละ 1 ครั้งเท่านั้น ทางกองลูกเสือแห่งชาติน่าจะจัดไปรษณีย์หรือกับกระทรวงศึกษาธิการหาวิธีที่จะให้นักเรียนได้ใช้เครื่องแบบลูกเสือและเครื่องแบบของโรงเรียนร่วมกันได้อย่างถูกต้องและประหยัดมากที่สุด

3. ทางกองลูกเสือควรให้ทางเขตหรือทางกลุ่มโรงเรียนได้มีการจัดประชุมหรือสัมมนาในระหว่างครูสอนลูกเสือด้วยกันเพื่อศึกษาปัญหาและช่วยกันหาวิธีแก้ไข รวมทั้งหาวิธีการปรับปรุงให้กิจการลูกเสือในโรงเรียนเจริญขึ้น

4. ครูใหญ่ควรได้ให้ครูทุกคนในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนทั้งวิชาสามัญและวิชาลูกเสือ อันจะทำให้แบ่งเฉลี่ยเนื้อหาวิชาได้ว่าส่วนไหนควรสอนในชั้นเรียน และส่วนไหนจะนำไปสอนได้ในวิชาลูกเสือ ซึ่งจะเป็นการช่วยถึงครูอื่น ๆ ที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน ได้มีส่วนช่วยสอนลูกเสือและจะช่วยให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชานี้เพิ่มขึ้น

5. ครูใหญ่ควรได้จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ เห็นคุณค่า ความสำคัญ รวมทั้งประโยชน์ที่เด็กจะได้รับจากการเรียนวิชาลูกเสือ ให้ทั้งครูทุกคนในโรงเรียนและทางผู้ปกครองได้รับทราบ โดยทั่วกัน รวมทั้งควรได้มีการรายงานผลความก้าวหน้าของกิจการลูกเสือในโรงเรียนให้ทราบกันเป็นระยะ โดยทั้งนี้ครูใหญ่ต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจ เห็นคุณค่า ความสำคัญ ของวิชาของตนเองเสียก่อน

6. ครูใหญ่ควรจะให้ความสนใจ และเอาใจใส่ในครูสอนลูกเสือบ้างพอสมควร เพื่อที่ครูสอนลูกเสือจะได้มีกำลังใจในการทำงาน ไม่ท้อแท้หรือเมื่อนายไปเสียก่อน เพราะงานนี้เป็นงานอาสาสมัคร ไม่มีผลตอบแทน ซึ่งครูสอนจะไม่ย่อท้อต่อความเหนื่อย ถ้ารู้ว่าครูใหญ่หรือผู้บริหารได้ให้ความสนใจและเอาใจใส่คอยดูแลอยู่เสมอ

7. ครูใหญ่ควรจะได้วางแผนแบ่งงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ของโรงเรียนไว้สำหรับอุปกรณ์ของลูกเสือบ้าง โดยเริ่มจากวัสดุถาวรที่ใช้ได้นานก่อนค่อยซื้อเก็บไว้ทีละเล็กละน้อย อุปกรณ์ไหนตัวเองได้ควรให้ครูที่มีความสามารถในการจัดทำอุปกรณ์มาช่วยกันด้วย ทั้งนี้จำเป็นต้องศึกษาวิธีและสถานที่เก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้ด้วย เพื่อมิให้สูญหายหรือเสียไปก่อนถึงเวลาอันควร

8. ควรฝึกให้นักเรียนรู้จักประดิษฐ์สิ่งของเก็บไว้เพื่อจะได้นำออกขายเนื่องในวันงานของโรงเรียน หรืองานวัด เนื่องในเทศกาลต่าง ๆ อันจะเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับกองทุนเสื้อของโรงเรียนได้ ทั้งยังเป็นการฝึกนิสัยให้เด็กไม่เป็นคนอยู่เฉย ๆ รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ได้อีกด้วย

9. ครูผู้สอนลูกเสือควรจะได้มีการศึกษาเนื้อหา เตรียมโครงการสอน บันทึกการสอน รวมทั้งจัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งศึกษาวิธีการสอนที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก แม้จะมีงานมากอยู่แล้วก็ตาม เพราะถ้าครูมีวิธีสอนที่น่าสนใจ มีอุปกรณ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ ก็จะช่วยให้นักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นที่จะเรียน โดยไม่เกิดความเบื่อหน่าย

10. ครูผู้สอนควรได้มีการเชิญวิทยากรมาสอนบ้าง เป็นบางโอกาส เพราะจะทำให้เด็กได้พบความแปลกใหม่บาง รวมทั้งครูผู้สอนจะได้ไม่ต่องเห็นอึดอัดมากเกินไป ซึ่งวิทยากรนี้อาจเป็นครูผู้สอนวิชาสามัญอยู่ในโรงเรียน ผู้ปกครองที่มีความถนัดเฉพาะด้าน หรือบุคคลที่ทำประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่น เช่น ตำรวจจราจร พนักงานเทศบาล หรือเจ้าหน้าที่อนามัย ฯลฯ เป็นต้น ทั้งนี้ยังเป็น การประชาสัมพันธ์ผลงานลูกเสือของโรงเรียนให้เป็นที่รู้จักกันในท้องถิ่นนั้นอีกด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่ทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบการจัดทำโครงการสอนที่เหมาะสมกับโรงเรียนในแต่ละท้องถิ่น
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับการสอนลูกเสือ
3. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผล ระหว่างการ เรียนวิชาสามัญกับการ เรียนวิชาลูกเสือของนักเรียน
4. ควรวิจัยเกี่ยวกับลักษณะของครูผู้สอนลูกเสือที่เด็กชอบ